

Årsmelding

2022

Follo landbrukskontor

Innhold

Innledning.....	3
Hovedmål	4
1 Bærekraftig arealforvaltning	4
1.1 Jordvern – vern av dyrka og dyrkbar jord.....	4
1.2 Kommuneplanlegging.....	4
1.3 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.....	4
1.4 Nydyrking.....	5
2 Matproduksjon, verdiskaping og næringsutvikling i jordbruket	5
2.1 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i landbruket.....	6
2.2 Velferdsordningene	7
2.3 Tilskudd til drenering.....	7
2.4 Tilskudd ved produksjonssvikt.....	7
2.5 Næringsutvikling.....	7
3 Klima- og miljøvennlig jordbruk	8
3.1 Regionale miljøtilskudd	8
3.2 Spesielle miljøtiltak i landbruket	9
3.3 Miljørådgiving.....	9
3.4 Vannområdearbeid.....	9
3.5 Bidrag til helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv	10
3.6 Kloakkslam i landbruket	10
3.7 Tiltak mot uønsket fremmed art (kjempespringfrø) langs Kråkstadelva	10
4 Bærekraftig skogbruk	10
4.1 Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket	11
4.2 Skogfond.....	11
4.3 Søknader om hogst i Oslomarka.....	11
4.4 Tilskudd til landbruksvei.....	11
4.5 Foryngelseskontroll i skogbruket	11
4.6 Registrerings- og rapporteringsoppgaver i skogbruket.....	12
5 Forvaltning av landbrukslovverket	12
5.1 Saker etter jordloven.....	12
5.2 Saker etter konsesjonsloven	13
5.3 Søknader om bygging av landbruksveier.....	13
5.4 Uttalelser til plan- og byggesaker.....	13
6 Viltforvaltning.....	13
7 Økonomi og organisasjon.....	14
7.1 Økonomi	14
7.2 Organisasjon.....	15

Innledning

Landbruket i Follo

Follo er et produktivt og i nasjonal sammenheng svært viktig landbruksområde hvor det har vært drevet landbruk i flere tusen år. Store deler av jordsmonnet i Follo-kommunene er næringsrikt og fruktbart. Samtidig er klimaet langs Oslofjorden mildt og betingelsene for produksjon av mat og trevirke er svært gunstige. Avlingsnivået i jordbruket er av det høyeste i landet. Kornproduksjon er den dominerende produksjonen i jordbruket. Det er få husdyrbruk i Follo sammenlignet med andre deler av landet. Det dyrkes matkorn tilsvarende 20-30 millioner brød hvert år. Dette kan mer enn dobles i en beredskapssituasjon, ved at korn som i dag brukes til husdyrfôr kan omdisponeres til menneskemat. Kornproduksjonen utgjør i alt 50-60 tusen tonn hvert år. Det dyrkes også en god del grønnsaker og bær. Dette kan også økes betydelig i en beredskapssituasjon.

Fra skogene i Follo ble det i 2022 avvirket 125 000 kubikkmeter tømmer for salg til industrien. Bruttoverdien av dette var om lag 59 millioner kroner. Brutto verdiskaping i landbruket i Follo er om lag 250 millioner kroner per år. I tillegg kommer ringvirkninger i andre bransjer (inkludert transport, bygg og håndverk). Det er 1150 landbrukseiendommer i Follo med smått og stort. Da regnes eiendommer med over 5 dekar dyrka jord eller over 25 dekar skog som landbrukseiendommer. Det har vært en nedgang i antall aktive bruk i flere år. Arealet holdes i hevd ved bortleie. På over 70 prosent av landbrukseiendommene med dyrka jord er jorda bortleid. Gjennomsnittsarealet på driftsenhetene har økt nesten hvert år og er nå på om lag 450 dekar.

Kommunal landbruksforvaltning

Kommunenes oppgaver innenfor landbruksforvaltning er i stor grad bestemt av lover og forskrifter. Kommunene er førstelinjemyndighet i alle landbruksaker og forvalter en rekke lover og økonomiske virkemidler som gjelder for landbruket.

Follo landbrukskontor utfører kommunal landbruksforvaltning for kommunene Frogn, Nesodden, Nordre Follo, Vestby og Ås. Samarbeidet er organisert som et vertskommunesamarbeid etter kommunelovens § 20-2 med Ås som vertskommune, og er regulert i en egen avtale. Avtalen inneholder bestemmelser om kostnadsfordelingen mellom kommunene, og beskriver oppgaver og myndighet som er lagt til landbrukssjefen i Follo. Kommunestyret i hver av samarbeidskommunene har delegert myndighet til å treffe vedtak i landbruksaker som ikke har prinsipiell betydning, ved å instruere kommunedirektøren i egen kommune om å delegerer myndigheten til kommunedirektøren i Ås. I samsvar med samarbeidsavtalen, har kommunedirektøren i Ås videredelegert myndighet til Follo landbrukskontor (landbrukssjefen).

Koordinerende utvalg

Kommunedirektørene i de deltakende kommunene har oppnevnt et utvalg som skal følge opp virksomheten ved landbrukskontoret. Utvalget betegnes som koordinerende utvalg for Follo landbrukskontor. Utvalget tar blant annet stilling til handlingsprogram og tertialrapporter fra landbrukskontoret, og avgir uttalelser til budsjettforslag, årsrapporter og regnskap. Ås kommune er vertskommune for landbrukskontoret og har lederrollen i utvalget. Utvalget hadde 3 møter i 2022.

Sammensetning av det koordinerende utvalg for Follo landbrukskontor i 2022:

Kommune	Fast representant
Ås	Ellen Grepperud, leder
Vestby	Oddveig Hallingstad Trovik
Nordre Follo	Ingvild Martinsen
Frogn	Anne-Bergitte Thinn
Nesodden	Grethe Hagbø

Hovedmål

Samarbeidskommunene skal arbeide for å styrke og videreutvikle et bærekraftig landbruk i Follo. Follo landbrukskontor skal forvalte kommunenes oppgaver på landbruksområdet på en effektiv og faglig god måte.

1 Bærekraftig arealforvaltning

Delmål: Landbrukskontoret skal bidra til bærekraftig arealdisponering, varig vern av dyrket og dyrkbar mark, opprettholdelse av produktive skogarealer og stimulere til nydyrking på egnede arealer.

Opgavene består i å delta i og medvirke til gode resultatene av kommunale planprosesser i kommunene, påvirke resultatene av statlige samferdselsprosjekter, og forvalte bestemmelsene i jordloven.

1.1 Jordvern – vern av dyrka og dyrkbar jord

Landbrukskontoret har initiert og igangsatt en prosess som skal resultere i oppdaterte kommunale strategier for jordvern. Alle fem kommunene har gjort vedtak om å samarbeide om dette. Kommunene, ved landbrukskontoret, har innledet samarbeid med NIBIO og NMBU om å framskaffe et kunnskapsgrunnlag for arbeidet med strategiene.

1.2 Kommuneplanlegging

Landbrukskontoret har hatt dialog med planavdelingene og gitt innspill til rullering av kommuneplaner i Frogn, Nesodden, Nordre Follo, Vestby og Ås.

1.3 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord

Data er hentet fra Statistisk sentralbyrå (SSB) 15.03.2023. I 2022 ble det totalt omdisponert 23,7 dekar dyrka jord og 4,8 dekar dyrkbar jord i de fem Follo-kommunene. I følge Kostra-tall er det i perioden 2013 - 2022 omdisponert totalt 665,2 dekar dyrka jord og 710,5 dekar dyrkbar jord i Follo-kommunene. Det aller meste av dette er omdisponert ved regulering etter plan- og bygningsloven. Det er svært lite som har blitt omdisponert etter jordloven, og ingen ting i 2022.

Omdisponering av dyrka- og dyrkbar jord i 2022 i dekar – Kostra-tall (SSB)

	Omdisponert dyrka jord etter jordloven	Omdisponert dyrkbar jord etter jordloven	Omdisponert dyrka jord etter PBL	Omdisponert dyrkbar jord etter PBL	Sum omdisponert dyrka og dyrkbar jord
Vestby	0	0	10,8	2,9	13,7
Nordre Follo	0	0	0,0	1,6	1,6
Ås	0	0	0,0	0	0
Frogn	0	0	12,9	0,3	13,2
Nesodden	0	0	0	0	0
Sum Follo	0	0	23,7	4,8	28,5

Omdisponert dyrka jord 2013-2022 i dekar – Kostra-tall (SSB)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2013-2022
Vestby	0	1	77	0	0	0	0	8,8	0	10,8	97,6
Nordre Fo									7,5	0	7,5
Ski	55	7	10	53	126	63	1	0			315,0
Ås	0	38	4	0	0	8*	19	27,9	2,5	0	99,4
Frogn	0	0	64	0	23	0	0	1,0	8,8*	12,9	109,7
Nesodden	0	25	0	0	0	0	0	0	0	0	25,0
Oppegård	0	0	11	0	0	0	0	0			11,0
Sum Follo	55	71	166	53	149	71	20	37,7	18,8	23,7	665,2

*8 dekar i Ås 2018 gjelder omdisponering til skog, 5,7 dekar i Frogn 2021 gjelder omdisponering til skog

Omdisponert dyrka og dyrkbar jord 2013-2022 i dekar – Kostra-tall (SSB)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2013-2022
Vestby	2	1	77	0	0	29	0	11,8	0	13,7	134,5
Nordre Fo									7,5	1,6	9,1
Ski	80	30	29	198	180	67	22	0			606,0
Ås	0	38	27	202	0	19	31	28,1	2,5	0	347,6
Frogn	0	0	148	10	24	0		2,5	8,8	13,2	206,5
Nesodden	0	32	12	0	0	0		0	0	0	44,0
Oppegård	0	0	28	0	0	0		0			28,0
Sum Follo	82	101	321	410	204	115	53	42,4	18,8	28,5	1375,7

1.4 Nydyrking

Landbrukskontoret har mottatt fire søknader om nydyrking i 2022, to i Vestby, en i Frogn og en i Ås. Ingen av disse var ferdigbehandlet ved årsskiftet.

2 Matproduksjon, verdiskaping og næringsutvikling i jordbruket

Delmål: Landbrukskontoret skal bidra til økt matproduksjon, næringsutvikling og verdiskaping i jordbruket ved å tilby bønder tjenester og saksbehandling av god faglig kvalitet og med høyt servicenivå.

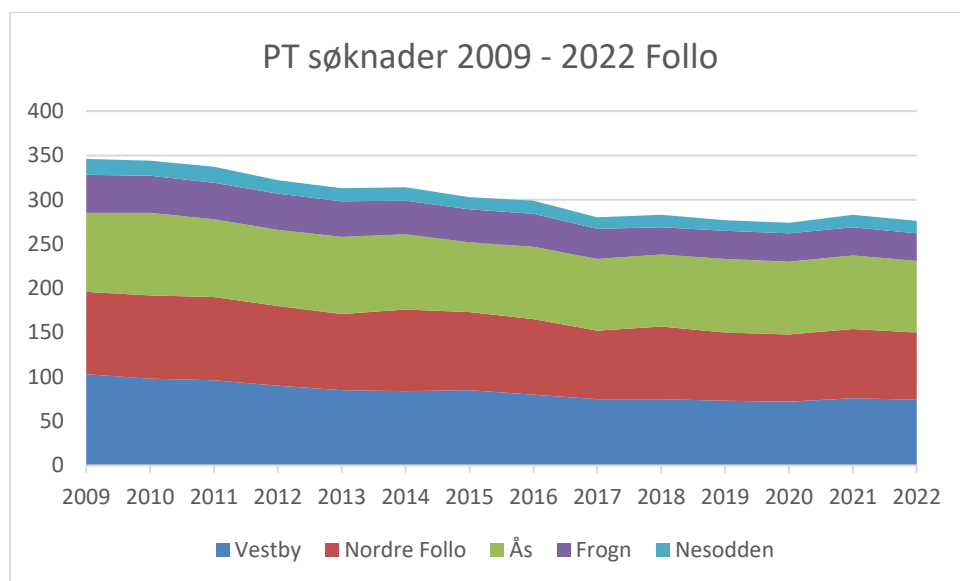
Oppgavene består i å formidle informasjon om offentlige støtteordninger som skal stimulere matproduksjon, næringsvirksomhet og innovasjon i jordbruket, og veilede og behandle søknader om støtte.

2.1 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i landbruket

Produksjonstilskudd er avgjørende for å holde jordbruksarealer i drift, og opprettholde matproduksjonen og næringsaktiviteten i jordbruket i Follo. Tilskuddene for 2021 ble utbetalt i februar 2022 i henhold til regelverk og tidsfrister.

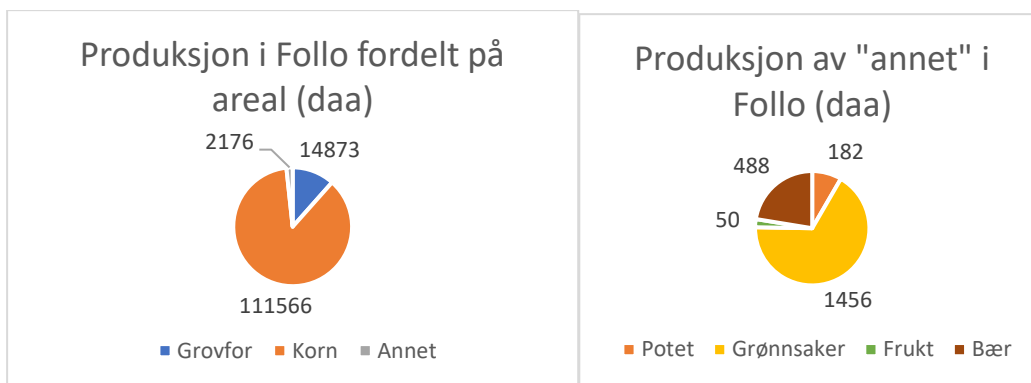
I 2022 mottok landbrukskontoret søknader fra 276 landbruksforetak om produksjons- og avløsertilskudd, tre færre enn i 2021. Som figuren under viser så har antallet søknader gått gradvis ned over tid. Dette tyder på at trenden mot færre og større foretak fortsetter i Follo-regionen som i resten av landet.

Antall søkere om produksjonstilskudd i Follo 2009 – 2022

Saksbehandlingen av søknadene har foregått fra 1. mars 2022 med en intens periode i oktober - desember. Søknadene er ferdig behandlet, og foretakene mottar tilskuddene i februar 2023.

I forbindelse med behandling av søknadene gjennomfører landbrukskontoret hvert år kontroll av 10 prosent av foretakene som har søkt tilskudd etter et risikobasert uttrekk. I 2022 ble det gjennomført 25 kontroller, 11 ved stedlig kontroll og 14 dokumentkontroller (ikke befaring). Det ble avdekket vesentlige avvik hos fem søkere. Tre av disse gjaldt brudd på krav om opprettholdelse av tilstrekkelig vegetasjonssone mot vassdrag med årssikker vassføring. De to andre gjaldt manglende gjødselplan. Vesentlige avvik medførte avkorting i produksjonstilskudd. Det ble i tillegg avdekket 28 mindre avvik. Mindre avvik skyldes i hovedsak mangelfulle eller feil opplysninger knyttet til gjødslingsplan og sprøytejournal. Landbrukskontoret har også gitt råd og veiledning, og varsel om oppfølging.

2.2 Velferdsordningene

Velferdsordningene omfatter tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel og tidligpensjonsordning for jordbrukere. Landbrukskontoret mottok ingen søknader etter disse ordningene i 2022.

2.3 Tilskudd til drenering

God drenering av jordbruksarealene er viktig for å øke matproduksjonen, redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer, og for å redusere utslipp av klimagasser fra jordbruksarealene.

Det gis tilskudd til drenering av tidligere drenert jordbruksjord eller planert areal som ikke tidligere er drenert. Det ble innført nye tilskuddssatser med virkning fra 1. juli 2022. For systematisk grøfting, profilering og omgraving er tilskuddet kr 2500 (tidligere kr 2000) pr daa. Ved annen grøfting kan det gis kr 38 (tidligere kr 30) per løpemeter grøft begrenset oppad til 2500 kroner per dekar. Det ble i Follo drenert totalt 822 dekar fulldyrka arealer i 2022. Det ble bevilget totalt kr 2 055 000 fordelt på 17 søknader. I Vestby kom det inn 3 søknader for 243 daa, i Nordre Follo 7 søknader for 217 dekar, i Ås 6 søknader for 330 dekar og på Nesodden en søknad for 32 dekar. Dreneringssøknadene ble saksbehandlet fortløpende, etter at Viken fylkeskommune hadde avklart forhold knyttet til mulige kulturminner på arealene.

Det var en viss økt drenerings-aktivitet i 2022 sammenlignet med 2021. Aktiviteten er imidlertid fortsatt lav i forhold til behovet i Follo-kommunene, og Follo fikk i 2022 tildelt betydelig mer tilskuddsmidler enn det som ble bevilget etter søknader. Det var også anledning til å be om ekstramidler fra Statsforvalteren dersom det hadde vært behov.

2.4 Tilskudd ved produksjonssvikt

Foretak som kan dokumentere produksjonssvikt på grunn av klimatiske årsaker som det ikke er mulig å sikre seg mot, kan søke om tilskudd ved produksjonssvikt. Erstatning kan gis til foretak som har produksjonssvikt i plante- og honningproduksjon.

Det var lite omfang av klimarelatert produksjonssvikt i Follo i 2022. Landbrukskontor mottok kun en søknad fra et foretak i Nordre Follo kommune. Søknaden gjaldt svikt i produksjon av grovfor. Erstatning ble innvilget av Statsforvalteren

2.5 Næringsutvikling

Landbrukskontoret skal være pådriver for landbrukstilknyttet næringsutvikling. Kontoret er førstelinetjeneste for Innovasjon Norge (IN), jobber med informasjon til søkere om mulighetene for tilskudd, og gir uttaler til søknadene før disse sendes videre til IN for behandling. Virkemidlene hos IN er varierte og inkluderer investeringer innenfor tradisjonelt landbruk, inn på tunet virksomheter (grønn omsorg), grønt reiseliv, mat og drikke med lokal identitet og bioenergi (tradisjonelt landbruk og til tilleggsnæringer).

Landbrukskontoret har i 2022 behandlet og videresendt åtte søknader om investeringstilskudd, i 2021 var antallet ni. Samtlige søknader gjaldt bruksutbygging til tradisjonelt landbruk og alle ble innvilget tilskudd fra IN. Tre av søknadene gjaldt tilskudd til korntørker (to i Ås og 1 i Vestby). En søknad gjaldt investering i tunellproduksjon av jordbær (Vestby). Fire søknader var knyttet til investeringer i husdyrproduksjon (tre i Ås - eggproduksjon, og en i Nordre Follo - melkerobot). Totalt innvilget tilskudd i 2022 var kr 7.044.000.

Det var ingen søknader om midler til investering i tilleggsnæringer.

Landbrukskontoret samarbeider også med Etablerertjenesten i Follo som tilbyr hjelp for utvikling av tilleggsnæringer i den tidlige fasen av etablering.

3 Klima- og miljøvennlig jordbruk

Delmål: Landbrukskontoret skal bidra aktivt til et klima- og miljøvennlig jordbruk i Follo

Oppgavene består i å være pådriver for klima- og miljøtiltak i jordbruket gjennom informasjonsarbeid, forvaltning og prosjekter. Landbrukskontoret skal forvalte støtteordninger som stimulerer til et miljøvennlig jordbruk og redusert avrenning fra jordbruksarealer.

3.1 Regionale miljøtilskudd

Regionalt miljøprogram for Oslo og Viken (RMP) gir føringer for årlige tilskudd til forurensningstiltak og kulturlandskapstiltak i jordbruket. I områdene under marin grense (store deler av Follo) er det tiltak for å redusere næringsavrenning, forurensning og erosjon som er høyest prioritert.

I februar 2022 ble det utbetalt kr 10,1 mill. til regionale miljøtiltak i de fem Follo-kommunene. Utbetalinger skjer i etterkant, slik at det var tiltak som foretakene gjennomførte i 2021 som ble utbetalt i 2022.

Jordbruksoppgjøret 2022 resulterte i en ekstra tildeling i den årlige tilskuddsrammen til regionale miljøtilskudd til Oslo og Viken, også kalt Oslofjord-tillegget, på 40,4 millioner, til utbetaling i 2023. Dette tillegget skal brukes til å stimulere økt oppslutning om miljøtiltak for å redusere forurensningen til vassdrag og kyst. Dette førte til at de foreløpige tilskuddssatsene for «ingen jordarbeiding om høsten», «direktesådd høstkorn og oljevekster», «fangvekster som underkultur» og «fangvekster sådd etter høsting» økes.

Det var stor etterspørsel etter midler fra RMP i 2022 og det kom inn 195 søknader, mot 178 i 2021. Vi må tilbake til 2015 for å finne høyere oppslutning om ordningen. De mest omsøkte tiltakene er direktesådd høstkorn, bruk av fangvekster og utsatt jordarbeiding om høsten. 70 prosent av foretakene som søkte produksjonstilskudd søkte også om RMP-midler, mot 63 prosent i 2021. Landbruksforetakene i Follo søkte i 2022 om regionale miljøtilskudd for totalt kr 18,1 mill., en betydelig økning fra året før. Endelige satser blir fastsatt og utbetaling blir gjort i februar 2023.

Det ble foretatt risikobasert kontroll av 10 foretak, 5 prosent av søknadsmengden. Kontrollene ble utført i perioden 10.11.2022 til 06.12.2022. I RMP-kontrollen ble det gjort kontroll av foretak som har høye søknadsbeløp og/eller foretak som har søkt om tilskudd til direktesådd høstkorn og høstoljevekster, grasdekt kantsone i åker og fangvekster. Det ble samtidig kontrollert om kravene til kantsone langs vassdrag overholdes (se 2.1. Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i landbruket). Det ble funnet noen avvik, først og fremst ved at det ble søkt på ordninger som ikke gjelder for omsøkt område. Saksbehandlingen foregikk fra 15. oktober 2022 til medio. februar 2023.

3.2 Spesielle miljøtiltak i landbruket

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) handler om å gjennomføre miljøtiltak utover det som forventes av vanlig jordbruksdrift. Formålet med SMIL er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket.

Follo landbrukskontor forvalter SMIL-midlene ut ifra vedtatte tiltaksstrategier for de fem samarbeidskommunene, og har anledning til å foreta omfordelinger mellom kommunene. Den totale tildelingen er disponert i samsvar med tiltaksstrategier og retningslinjer. I Follo er hydrotekniske tiltak som skal bidra til redusert avrenning og erosjon og økt matproduksjon høyt prioritert.

Follo landbrukskontor ga i 2022 tilsagn til 40 søknader, for til sammen kr 2 873 500. I 2021 ble det gitt tilsagn til 39 søknader, for til sammen kr 2 436 049. Tilsagn ble gitt til 2 foretak i Frogn, 14 i Nordre Follo, 10 i Vestby og 14 i Ås.

Mange planer innebærer store kostnader til utskifting av rørgater, kummer for overflatevann, avskjæringsgrøfter, og reparasjon av erosjonsskader var i 2022 ekstra utfordrende da prisen på innsatsfaktorer økte betraktelig. Det gis tre års arbeidsfrist med mulighet for to års forlengelse.

Søknader ble behandlet løpende med søknadsfrist 1. oktober. Landbrukskontoret ble etter forespørsel tildelt ekstra midler til ordningen på høsten, og kunne derfor behandle ytterligere søknader helt frem til 12. desember.

3.3 Miljørådgiving

Landbrukskontoret har i 2022 hatt avtale med en miljørådgiver som har oppsøkt foretak og gitt miljøråd i forbindelse med planlegging av konkrete hydrotekniske tiltak. Dette arbeidet har ledet til flere nye søknader om SMIL-tilskudd. Det har også blitt jobbet med å forberede oppstart av miljørådgiving til bønder og brukere som har arealer langs bekken Storgrava i Frogn kommune. Miljørådgiving i dette området skal tilbys og gjennomføres i 2023, i tett samarbeid med vannområde PURA.

3.4 Vannområdearbeid

3.4.1 Morsa

Follo landbrukskontor er engasjert i vannområdet Morsa, hvor overordnet mål er å forbedre vannkvaliteten i Vansjø-Hobølvassdraget og kystområdene. Kontoret er representert i temagruppe landbruk i dette vannområdet. Det var 3 møter i temagruppe landbruk Morsa i 2022. I tillegg ble det avholdt en erfaringskonferanse i oktober hvor det ble delt erfaringer fra oppstarten av Morsa i 1999 og fram til i dag.

3.4.2 PURA

Follo landbrukskontor er engasjert i vannområdet PURA, hvor overordnet mål er å forbedre vannkvaliteten i Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen. Landbrukskontoret deltar i den tverrfaglige prosjektgruppa og leder temagruppe landbruk. Det var 3 møter i temagruppe landbruk i 2022. Det ble utarbeidet en veileder om skjøtsel i Skibekken, som grunnlag for å vedlikeholde erosjonsforebyggende tiltak. Det ble også arrangert et møte med grunneiere og brukere om denne skjøtelsesveilederen. I Skuterudbekken/Grytlandsbekken ble det utført utvidet overvåkning for å dokumentere om erosjonsreducerende tiltak utført i 2021 har hatt ønsket effekt. Resultatene av denne overvåkingen vil bli publisert i 2023. Det er igangsatt et intensivt arbeide for å redusere avrenning og erosjon langs bekken Storgrava i Frogn. Her ble det gjennomført en befaring sammen med grunneiere og brukere i april.

3.4.3 *Vannområdeutvalg Indre Oslofjord Vest*

Vannområdet dekker hovedsakelig områder på vestsiden av Oslofjorden, men også vestsiden av Nesoddlandet og nordre deler av Frogn kommune. Landbrukskontoret har ikke hatt tiltak i dette vannområdet i 2022.

3.5 *Bidrag til helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*

Regjeringen laserte i 2021 "Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden". Målene med planen er å oppnå god miljøtilstand i fjorden, restaurere viktige naturverdier, fremme et aktivt friluftsliv, og ivareta naturmangfoldet i fjorden. For å konkretisere de ulike tiltakene ble det innført såkalte "tiltakskort". Follo landbrukskontor har ansvar for tiltakskort T14 som innebærer å følge opp kravet om vegetasjonssone på minst to meter mot vassdrag med årssikker vannføring. Landbrukskontoret skal rapportere på dette til Miljødirektoratet våren 2023 på bakgrunn av registreringer som kontoret har utført i tilknytning til annen kontrollvirksomhet (produksjonstilskudd og regionalt miljøprogram).

3.6 *Kloakkslam i landbruket*

Follo landbrukskontor har ansvaret for å få til en smidig ordning for bruk av kloakkslam som gjødsel i Follo. Mottak av slam er ikke søknadspliktig. Etter gjødselvereforskriften er det tilstrekkelig å levere melding om mottak av slam til kommunen før slammet blir mottatt av foretaket. Slammet kan brukes som gjødsel med et 10-årig omløp i vanlig jordbruksproduksjon.

Meldingene om mottak av slam har blitt behandlet i samarbeid med de respektive kommuneoverleger for å sikre god hygiene og hindre lukt. Landbrukskontoret følger opp disse sakene med blant annet feltkontroll av spredearealer og plasser for mellomlagring. Antall søknader har økt hvert år. I 2022 mottok landbrukskontoret 19 meldinger, mot 16 i 2021. Spredeareal for kloakkslam var 2664 dekar, mot 2899 dekar i 2021. Landbrukskontoret mottok ni meldinger fra foretak i Vestby, fire fra Nordre Follo, fem fra Ås, og en fra Nesodden.

3.7 *Tiltak mot uønsket fremmed art (kjempespringfrø) langs Kråkstadelva*

Det er igangsatt et prosjekt for å bekjempe Kjempespringfrø langs Kråkstadelva. Prosjekteier er Nordre Follo kommune. Follo landbrukskontor bidrar i arbeidet. Sommeren og høsten 2022 ble forekomster av kjempespringfrø kartlagt i felt. Landbrukskontoret sendte også ut en forespørsel til berørte grunneiere med anmodning om å informere om funnsteder. Kartleggingen viser at utbredelsen av kjempespringfrø er større enn antatt. Det planlegges fysisk bekjempelse i 2023.

4 *Bærekraftig skogbruk*

Delmål: Landbrukskontoret skal bidra aktivt til et skogbruk i Follo som skaffer tilveie fornybare råvarer, er økonomisk lønnsomt og til nytte for befolkningen, og ivaretar miljøverdier.

Opgavene består i å drive opplysnings- og kommunikasjonsvirksomhet, og forvalte støtteordninger og regelverk som stimulerer til et bærekraftig skogbruk.

4.1 Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Tilskudd til skogkultur (langsiktige investeringer) og miljøtiltak er avgjørende for skogens framtidige økonomiske og miljømessige verdi, og ikke minst for opptak og lagring av klimagasser. Det ble i 2022 gitt tilskudd under ordningen Nærings- og miljøtiltak (NMSK) til ungskogpleie, markberedning, og tettere planting som klimatiltak. Tilskudd til ungskogpleie og markberedning ble gitt med satser og regler som var satt i samråd med nabokommuner. Til 41 søknader om tilskudd til ungskogpleie, på totalt 1 840 dekar, ble det innvilget til sammen kr 347 169. Kr. 11 100 ble bevilget til to søkere om tilskudd til markberedning på totalt 74 dekar. Det ble bevilget 50 tilskudd på til sammen kr. 248 705 til tettere planting som klimatiltak. Det ble utført feltkontroll på 24 av NMSK-søknadene for å undersøke om tiltak var gjennomført i samsvar med krav. Det ble ikke avdekket avvik.

4.2 Skogfond

Ved salg av skogsvirke er skogeier pålagt å sette av mellom fire og førti prosent av brutto salgsverdi til eiendommens skogfondskonto. Midlene på skogfond kan benyttes til langsiktige investeringer i eierens skog. Det er kommunen som forvalter ordningen. I 2022 solgte 126 skogeiere i Follo til sammen 125 455 m³ tømmer. Bruttoverdien av dette var kr 58 891 833, og gjennomsnittlig avsetning til skogfond var 14,6 prosent av denne bruttoverdien. Omsetningsvolumet var 39 prosent lavere enn i 2021 (som var et rekordår), men likevel mer enn det doblete av gjennomsnittlig årlig tømmeromsetning i Follo i perioden 2001-2021. Nedgangen fra 2021 kan ha sammenheng med den forholdsvis store økningen fra 2020 til 2021, og at volumet i 2022 er en naturlig justering innenfor rådende rammevilkår og priser. Det ble utbetalt totalt kr 8 873 400 fra skogfond fordelt på 177 utbetalinger i 2022. Kr 6 938 000 ble benyttet til investeringer i skogkultur og kr 805 000 til investeringer i skogsveier. Resten er fordelt på andre mindre tiltak. 15 prosent av skogfundsutbetalingene ble kontrollert i felt for å undersøke om tiltak var gjennomført i samsvar med krav. Det ble ikke avdekket avvik.

4.3 Søknader om hogst i Oslomarka

Nesten halve skogarealet i Nordre Follo kommune ligger i Sørmarka som omfattes av «Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar».

Formålet med forskriften er å sikre et bærekraftig skogbruk som bidrar til å ta vare på og utvikle kvaliteter i området knyttet til friluftsliv, naturmiljø, landskap og kulturminner. 1. januar 2022 trådte en revidert markaforskrift i kraft. Den nye forskriften innebærer at foryngelseshogst i Marka krever søknad til kommunen. Det er ikke tillatt å starte hogst før skogeier har fått godkjent søknaden.

I 2022 ble det gjort fire vedtak etter søknader om foryngelseshogst på tre skogseiendommer i Nordre Follo. Til sammen ble det godkjent hogst på 207 dekar, fordelt på 16 hogstfelt. Størrelsen på hogstfeltene var i gjennomsnitt 13 dekar.

4.4 Tilskudd til landbruksvei

Det ble utbetalt totalt kr. 36 000 i tilskudd til bygging av en skogsbilvei i Follo i 2022. Denne veien ble også ferdiggodkjent i 2022.

4.5 Foryngelseskontroll i skogbruket

Etter Skoglovens §6 plikter skogeieren å sørge for tilfredsstillende foryngelse av skogen etter hogst. Landbrukskontoret utførte i 2022 Landbruksdirektoratets standardiserte opplegg for kontroll av om

foryngelsen er i samsvar med kravene i regelverket. 27 skogeiere som i skogfondsregnskapet var registrert med salg av minst 250 m³ grantømmer i 2019 og ingen eller lite planting i etterkant, fikk tilsendt brev med forespørsel om å oppgi årsaken til dette.

Alle skogeierne som mottok brevet om foryngelseskontroll i 2022 svarte på forespørselen. Årsakene til at skogeiere som har avvirket grantømmer ikke har kjøpt skogplanter via skogfondssystemet, var at de satser på naturlig foryngelse, at skogarealet er omdisponert til annen bruk, at innkjøpte planter ikke er finansiert med skogfondsmidler, eller at de har planlagt å plante på et senere tidspunkt. For de sistnevnte er brevet en viktig påminnelse om foryngelseplikten.

4.6 Registrerings- og rapporteringsoppgaver i skogbruket

Landbruksdirektoratet har pålagt kommunene å utføre flere registrerings- og rapporteringsoppgaver. De mest omfattende og ressurskrevende er resultatkartlegging av foryngelse og miljø, og registreringsfangst av granbarkbiller.

Resultatkartlegging av foryngelse og miljø ved hogst er et av Landbruksdirektoratets opplegg for å påse at skogene forvaltes bærekraftig. Landbrukskontoret gjennomførte i 2022 resultatkartlegging skogbruk og miljø på 14 hogstfelt. Kartleggingene viser at det mange steder er en stor utfordring med spredning av arten rødhyll på hogstflatene, noe som kan fortrenge produksjonstrærne og andre naturlige arter, og forsinke foryngelsen av ny skog.

I tilknytning til NIBIOs barkbilleovervåkning har landbrukskontoret i 2022 satt opp barkbillefeller på fire forskjellige steder i Follo. Fellene besøkes fire ganger i løpet av sommeren, hvor mengden barkbiller måles og registreres i NIBIO sitt fagsystem. Det ble i snitt i 2022 fanget omlag 13 500 biller pr felle (19 600 i 2021). Fangsten av stor granbarkbille har hatt en stigende trend i Follo de siste årene etter tørkesommeren 2018, sammenlignet med de 6-7 foregående årene. Denne trenden snudde i 2022, men det er for tidlig å si om dette blir en varig nedgang som kan si noe om den generelle helsetilstanden for skogene i Follo.

5 Forvaltning av landbrukslovverket

Delmål: Landbrukskontoret skal forvalte landbrukslovverket i tråd med nasjonale retningslinjer og regionale og lokale føringer.

Opgavene består i saksbehandling, forslag til vedtak for politiske utvalg og vedtak i delegerte saker etter jordlov, skogbrukslov, konsesjonslov, odelslov og andre lover på landbruksområdet samt forskrifter etter disse. Landbrukskontoret gir uttalelser til plansaker og byggesaker etter plan- og bygningsloven i Landbruks- natur- og friluftsområder.

5.1 Saker etter jordloven

Kommunene fatter vedtak etter jordloven. De aller fleste sakene gjelder søknader om fradeling av areal fra landbrukseiendommer til boligtomter (§ 12). Der dette gjelder dyrka eller dyrkbar jord blir det også vurdering av omdisponering (§ 9). Omdisponering til annet formål forekommer også. Kommunen har også ansvar for å følge opp at dyrka jord drives (§8), blant annet ved godkjenning av jordleieavtaler. I 2022 ble det behandlet 21 søknader om omdisponering og deling etter jordloven. Ingen av vedtakene resulterte i omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord.

5.2 Saker etter konsesjonsloven

Kommunen fatter vedtak om konsesjon for erverv av eiendom. I tillegg kontrolleres egenerklæring om konsesjonsfrihet ved alle eierskifter. Kommunene har som oppgave å legge inn egenerklæringer og konsesjoner i matrikkelen. Landbrukskontoret kontrollerer alle egenerklæringer for landbrukseiendommer og også øvrige egenerklæringer for Ås og Vestby, og legger dem inn i matrikkelen.

I 2022 behandlet kontoret 16 søknader om konsesjon for erverv av landbrukseiendommer (to søknader fikk avslag), 75 egenerklæringer om konsesjonsfrihet i Ås, 250 egenerklæringer om konsesjonsfrihet i Vestby og 15 i øvrige kommuner (landbrukseiendommer)

Antall jord- og konsesjonssaker i 2022 fordelt på kommuner

Kommune	Omdisponering og deling	Konsesjon	Sum
Vestby	1	4	5
Nordre Follo	7	5	12
Ås	10	4	14
Frogn	2	1	3
Nesodden	1	2	3
Sum	21	16	37

5.3 Søknader om bygging av landbruksveier

Landbrukskontoret mottok seks søknader om bygging av landbruksvei i 2022. Det er i 2022 gjort vedtak i fire saker og ingen søknader ble avslått. Ved utløpet av 2022 hadde landbrukskontoret sju søknader om landbruksvei som var under behandling. En av veisakene er innenfor Marka i Nordre Follo kommune. Den ble påklaget av Naturvernforbundet i Oslo og Akershus. I de øvrige veisakene jobber landbrukskontoret med å innhente mer opplysninger som er nødvendig for saksbehandlingen. Saksbehandlingstid for nybygging og ombygging av landbruksveier som skal opp til politisk behandling kan være opp til ett år. Alle søknader om landbruksveier skal sendes til fylkeskommunen og statsforvalteren for uttalelse. I veisøknader innenfor Osломarka skal også naturvern- og friluftsansjoner få mulighet til å uttale seg før vedtak fattes. Det er avsluttet og meldt ferdig en landbruksvei i 2022.

5.4 Uttalelser til plan- og byggesaker

Det er rutine for at landbrukskontoret får alle plan-, dispensasjon- og byggesaker som angår landbrukseiendommer i LNF-områder til uttalelse. Når det gjelder plansaker der arealbruken er avklart i kommuneplan er det sjelden at landbrukskontoret har bemerkninger. I mange tilfeller gjelder det avklaring om et byggetiltak er i tråd med arealformålet landbruk. I 2022 har kontoret gitt skriftlig uttalelse til 25 saker etter plan- og bygningsloven, de aller fleste gjaldt byggesaker på landbrukseiendommer.

6 Viltforvaltning

Landbrukskontoret har i 2022 hatt ansvaret for viltforvaltning for Ås og Frogn samt forvaltning av Follo elgregions bestandsplan. Det lages en egen rapport om viltforvaltning for Ås og Frogn.

7 Økonomi og organisasjon

7.1 Økonomi

Regnskapsoversikt 2022 (tall fra Ås kommune, Agresso, ansvar 4200 Landbrukskontoret)

<i>Utgifter</i>	Rev.budsjett 2022 (1000kr)	Regnskap 2022
Sum lønn og sos.utg.	5 000	5 123 227
Konsulentutgifter	100	49 360
Kontordrift	335	258 895
Husleie	241	241 020
Adm. tilskudd Ås	474	473 800
Miljørådgiving prosj 1406	100	37 385
Veterinærvakt prosj1405	903	904 292
Avsetning til driftsfond		20 321
Avsetning til miljøfond		43 140
Avsetning fond jordvern prosj1447		200 000
Sum utgifter	7 153	7 351 440
<i>Inntekter</i>		
Tilskudd fra kommunene	5 200	5 200 000
Gebyrer jordlov, konsesjonslov	100	95 000
Refusjon egenerklæringer om konsesjonsfrihet, Vestby og Ås	100	158 000
Betaling for tjenester		4 840
Refusjon husleie PURA etc	40	35 000
Refusjon vilt-forvaltn. Ås + Frogn	100	100 000
	100	100 000
Geb. miljørådgiving, prosj 1406	60	80 525
Tilskudd fra Statsforv, prosj 1406	40	0
Ref. veterinærvakt prosj 1405	903	903 055
Tilskudd fra L.dir, prosj 1447		200 000
Refusjon foreldrepenge		374 094
Refusjon feriepenger		16 878
Rerfusjon IKT-tjenester	84	84 048
Fra driftsfond	426	
Sum inntekter	7 153	7 351 440

Saldo driftsfond 01.01.22:	883 284
<u>Avsetning driftsfond 2022</u>	<u>20 321</u>
Saldo driftsfond 01.01.2023	903 605

Saldo miljøfond (prosjekt 1405) 01.01.2023	93 730
Saldo fond jordvern (prosjekt 1447) 01.01.2023	200 000

Kommentarer til regnskapsoversikt for 2022

Sum lønnsutgifter, fratrukket refunderte foreldrepenger (foreldrepermisjon), samt utgifter til kontordrift og konsulenter ble lavere enn budsjettet.

Gebyrer for saksbehandling av egenerklæringer om konsesjonsfrihet utført i 2021 ble inntektsført i 2022. Dette resulterte i noe høyere inntekter enn det som var budsjettet.

Det var budsjettet med å bruke midler fra landbrukskontorets driftsfond for å få budsjettet i balanse. Regnskapet viser imidlertid et overskudd på kr. 20 321, som er avsatt på driftsfondet.

Det er også benyttet noe mindre ressurser til miljørådgiving enn budsjettet og noe miljørådgiving i 2021 ble inntektsført (gebyr miljørådgiving) i 2022. Et overskudd fra miljørådgiving på kr 43 140 er avsatt på miljøfond, og skal benyttes til miljørådgiving i kommende år.

Landbrukskontoret mottok i desember 2022 kr. 200 000 fra Landbruksdirektoratet. Midlene er øremerket arbeid med kommunale jordvernstrategier i 2023 og er avsatt på eget fond.

7.2 Organisasjon

Kontoret har fem heltidsstillinger. Det var betydelige personalendringer ved landbrukskontoret i 2022. Ny landbrukssjef ble tilsatt fra 1. februar. Ny rådgiver med fagansvar for skogsaker ble tilsatt fra 1. mars. To rådgivere hadde foreldrepermisjon i løpet av året, og kontoret hadde en rådgiver i vikariat fram til 1. september.

Lovpålagte oppgaver løses stort sett innenfor en saksbehandlingstid på 4 uker. Landbrukskontoret har begrenset kapasitet til å gjennomføre oppgaver som ikke er lovpålagte. Effektivisering av saksbehandlingen har imidlertid gitt landbrukskontoret noe kapasitet til å bistå kommunene med høyt prioriterte tilleggstenester, i første rekke knyttet til arealforvaltning, kommuneplanlegging og jordvern.

Arbeidsmiljøet ved landbrukskontoret er godt, med noe trekk for fysisk arbeidsmiljø. Lokalene er gamle og ventilasjonen utilstrekkelig. Tilbakemeldingene er klare på at medarbeiderne trives på jobben. Sykefraværet var i 2022 relativt lavt, men noe høyere enn de foregående to årene. Det har ikke vært langtidsfravær i 2022.

Sykefravær i perioden 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fraværs %	0,88	1,02	2,6	1,4	1,4	1,9
Korttid (%)	0,88	1,02	0,5	1,4	1,4	1,9
Langtid (%)	0	0	2,1	0	0	0

Ås 15.03.2022